



Μηράιαν Λένιχαν

Ο υπουργός Οικονομικών της Ιρλανδίας, Μηράιαν Λένιχαν, είδε τις τελευταίες ημέρες το κόστος δανεισμού και ασφάλισης έναντι του κινδύνου χρεοκοπίας της χώρας να εκτοξεύεται σε νέα επίπεδα ρεκόρ. Σε μία προσπάθεια να κερδίσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών και να αποτρέψει τα χειρότερα, ανακοίνωσε νέο στόχο για μείωση του ελλείμματος κάτω από το 10% του ΑΕΠ το 2011, από 32% φέτος. Γι' αυτό, ο προϋπολογισμός του θα προβλέπει περικοπές δαπανών και αυξήσεις φόρων 6 δισ. ευρώ.



Ζοζέ Σόκρατες

Ο πρωθυπουργός της Πορτογαλίας, Ζοζέ Σόκρατες, διαβεβαίωσε ότι η κυβέρνηση του παραμένει δεσμευμένη στην εφαρμογή του αυστηρού δημοσιονομικού της προγράμματος. Την Τετάρτη πέτυχε έγκριση των βασικών σημείων του προϋπολογισμού του 2011, καθώς η αξιωματική αντιπολίτευση συμφώνησε να απέχει από την ψηφοφορία. Όπως δήλωσε, «είναι πολύ σημαντικό να επιτύχουμε, διότι στόχος του προϋπολογισμού είναι η υπερπόση της οικονομίας, που εξαρτάται από την εξωτερική χρηματοδότηση».



Χοσέ Θαπατέρο

Το ΑΕΠ του τρίτου τριμήνου παρέμεινε στάσιμο στην Ισπανία, ενώ αυξήθηκε κατά μόλις 0,2% σε ετήσια βάση, προκαλώντας νέα αύξηση του ισπανικού κόστους δανεισμού. Την Πέμπτη, η χώρα δεν κατάφερε να συγκεντρώσει τα 4 δισ. ευρώ στα οποία στόχευε η δημοπρασία πενταετιών ομολόγων, αλλά μόλις 3,4 δισ. ευρώ. Σε μία προσπάθεια να πείσει τους επενδυτές, ο πρωθυπουργός της χώρας Χοσέ Λουίς Ροδρίγκεθ Θαπατέρο προωθεί τις μεγαλύτερες περικοπές δαπανών από το 1980.



Μανουέλ Μπαρόζο

Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο, αντέδρασε στη γαλλογερμανική πρόταση περί άρσης των δικαιωμάτων ψήφου των χωρών που παραβιάζουν συνεχώς τους δημοσιονομικούς κανόνες της Ε.Ε. Όπως δήλωσε, «το θεωρώ απαράδεκτο και ειλικρινά μη ρεαλιστικό... δεν θα γίνει ποτέ αποδεκτό με ομοφωνία από τα κράτη-μέλη». Πολλοί ηγέτες αντέδρασαν, συμπεριλαμβανομένου του κ. Παπανδρέου. Ήταν το μόνο «νέιν» που άκουσε η κ. Μέρκελ...

Αναζωπύρωση των φόβων στην Ε.Ε.

Ο μηχανισμός ελεγχόμενης χρεοκοπίας που προωθεί η Γερμανία προκαλεί εκτόξευση των spreads

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΩΚΟΥ

Στη Σύνοδο Κορυφής, ο επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Ζαν Κλοντ Τρισέ, προειδοποίησε τους Ευρωπαίους ηγέτες για τις επιπτώσεις που θα έχει στην αγορά η απόφασή τους να μεταφέρουν το κόστος της διάσωσης κάποιων αδύναμων χωρών στους κατοίκους ομολόγων. Όπως προέβλεψε, αυτή η εξέλιξη θα αύξανε το βραχυπρόθεσμο κόστος δανεισμού, δυσχεραίνοντας ακόμη περισσότερο την κατάσταση για τις δημοσιονομικά αδύναμες χώρες. Δεν πέρασε ούτε μία εβδομάδα, και η εκτίμησή του επιβεβαιώθηκε. Το κόστος δανεισμού των χωρών της περιφέρειας της Ευρωζώνης εκτοξεύθηκε εκ νέου στα ύψη, διευρύνοντας τα spread με τα γερμανικά ομόλογα αναφοράς. Καθώς αυτά διαμορφώνονταν σε νέο υψηλό ρεκόρ στην Ιρλανδία, ο κ. Τρισέ αναγκάστηκε να διαβεβαιώσει εκ νέου την Πέμπτη ότι «η Ιρλανδία δεν είναι Ελλάδα». Λίγο αργότερα, σε μία προσπάθεια να καθησυχάσει τους επενδυτές, η ιρλανδική κυβέρνηση ανακοίνωσε τον διπλασιασμό των εξοικονόμησης πό-

ρων το επόμενο έτος, ώστε να περιορίσει το δημοσιονομικό έλλειμμα κάτω από το 10% του ΑΕΠ, από 32% το 2010.

Η εκτόξευση του κόστους δανεισμού αποδίδεται βέβαια και στην ανησυχία για τον κίνδυνο πολιτικής αστάθειας στην Ελλάδα ή την Ιρλανδία, αλλά όπως έδειξε η περίπτωση της Πορτογαλίας, τα spread της οποίας ανέβαιναν παρά τη συμφωνία της κυβέρνησης με την αντιπολίτευση για έναν ακόμη προϋπολογισμό λιτότητας, η «διαρθρωτική» αιτία της νέας αναστάτωσης αποδίδεται κυρίως στα επαπειλούμενα haircuts που φοβούνται ότι θα αντιμετωπίσουν οι επενδυτές στα ομόλογα των περιφερειακών χωρών της Ευρωζώνης.

Στις ανησυχίες του κ. Τρισέ ότι οι πολιτικοί δεν συνεκτιμοποιούν τον αντικτυπο της απόφασής τους να συμμετέχει και ο χρηματοπιστωτικός κλάδος, εκτός από τα κράτη-μέλη, στον μόνιμο μηχανισμό διάσωσης της Ευρωζώνης, η Γερμανίδα καγκελάρης Άγκελα Μέρκελ ήταν αποστομωτική: Όπως απάντησε, «ο πρόεδρος της ΕΚΤ ασχολείται με το να κάνει τα πάντα για να κατευνάσει τις αγορές.

Το κόστος δανεισμού των χωρών της ευρωπαϊκής περιφέρειας εκτοξεύθηκε εκ νέου στα ύψη, με την Ιρλανδία να ακολουθεί την Ελλάδα.

Εμείς τον στηρίζουμε σ' αυτό, αλλά φροντίζουμε και τους ανθρώπους μας, οι οποίοι νομίμως πιστεύουν πως δεν θα πρέπει να επιμίζονται το κόστος. Πρόκειται όντως για «νόμιμη» πολιτική επιδίωξη, όμως οι συνέπειές της μπορεί να είναι απρόβλεπτες και να πλήξουν την ίδια την Ευρωζώνη. «Η πρόθεση» είναι σωστή, σημειώνει ο επικεφαλής επενδύσεων σταθερού εισοδήματος στην Evolution Securities Γκάρι Τζένκινς, «αλλά η χρονική συγκυρία είναι περίεργη: θα ήταν καλύτερα να περιμένουν ένα με δύο χρόνια», ώστε να σταθεροποιηθούν οι αγορές.

Η Γερμανία, ωστόσο, φαίνεται αποφασισμένη να προχωρήσει, με τη σύμφωνη γνώμη της Γαλλίας και

των πειθαναγκασμό των υπόλοιπων χωρών.

Όπως σχολίασε ο διευθυντής του Κέντρου Ευρωπαϊκών Μεταρρυθμίσεων Τσαρλς Γκραντ στην «Κ», «η Ευρώπη χορεύει πλέον στο ρυθμό της Γερμανίας», καθώς «η επιρροή της Γερμανίδας καγκελάρης Άγκελα Μέρκελ ήταν σαφής στην επιβολή αυστηρότερων κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης, τη δημιουργία νέου οργάνου για τον χειρισμό χωρών που δεν μπορούν να δανειστούν από τις αγορές και την αναθεώρηση των ευρωπαϊκών συνθηκών». Ως αντάλλαγμα για τη δημιουργία ενός μόνιμου μηχανισμού αντιμετώπισης κρίσης, η κυρία Μέρκελ επέβαλε στην ουσία τη δημιουργία ενός συστήματος αναδιάρθρωσης του χρέους των χωρών που δεν μπορούν να αποπληρώσουν τα δάνειά τους - με άλλα λόγια, ένα μηχανισμό ελεγχόμενης χρεοκοπίας. Η ίδια, πάντως, έσπευσε να δηλώσει ότι οι αποφάσεις αυτές δεν αφορούν τον υπάρχοντα μηχανισμό στήριξης της Ελλάδας, αλλά θα αντικαταστήσουν το ευρωπαϊκό ταμείο στήριξης των 750 δισ. ευρώ, το οποίο λήγει το 2013.

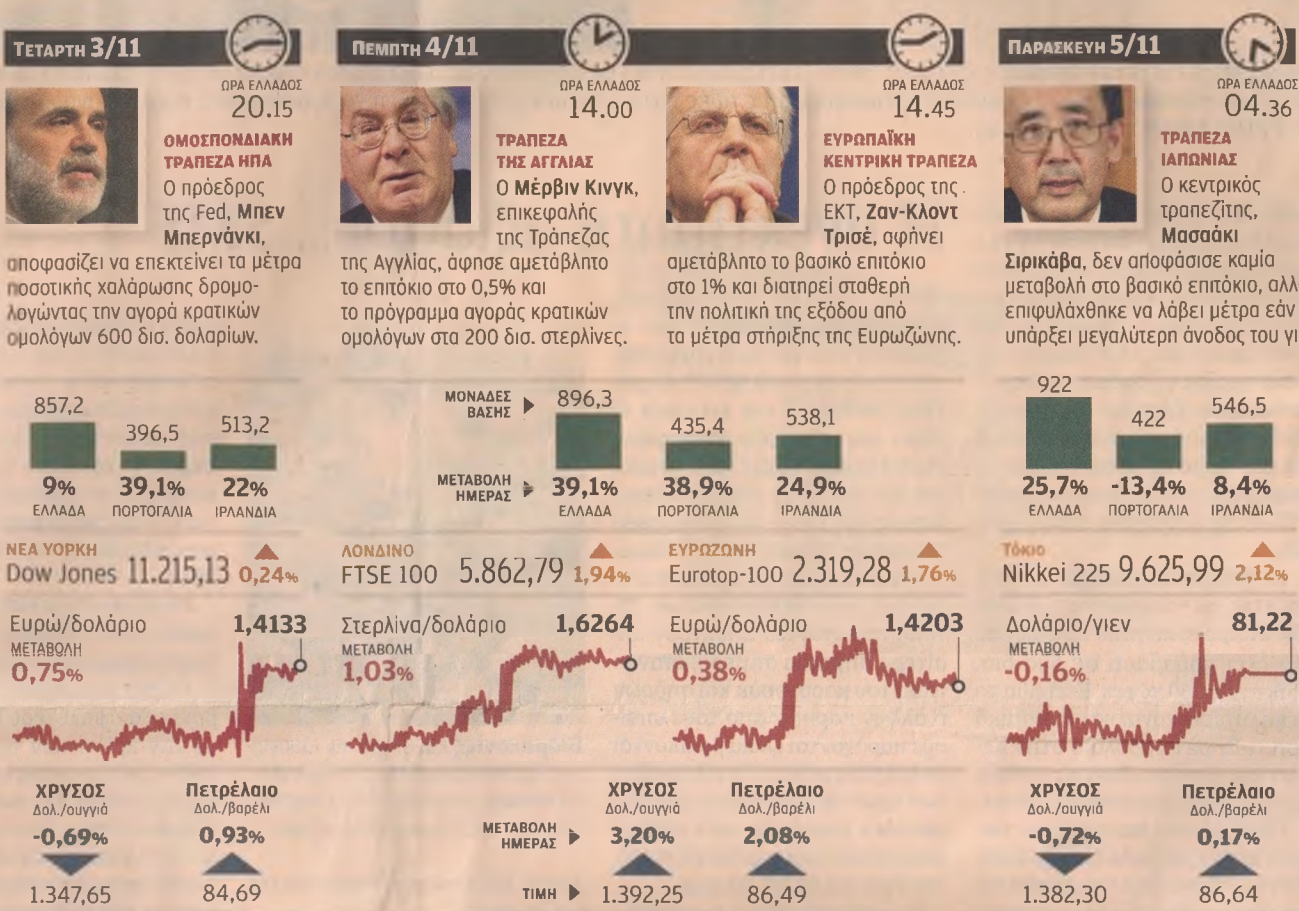
«Αυτές τις ημέρες, στην Ευρώπη,

αυτό που θέλει η κυρία Μέρκελ, σχεδόν πάντα το παίρνει», σημείωνε κλείνοντας η ανταπόκριση του Economist από τη Σύνοδο Κορυφής. Από την πλευρά του, ο βετεράνος δημοσιογράφος των Financial Times Σάμιουελ Μπρίταν θεωρεί ότι «η επιμονή της γερμανικής κυβέρνησης σε τόσο αυστηρές πολιτικές, που είναι αδύνατες, δημιουργεί το ερώτημα αν θέλει να συνεχίσει, υπό την υπαρκτούσα μορφή, το ευρώ».

Σε κάθε περίπτωση, η αναζωπύρωση των φόβων για το μέλλον των υπερχρεωμένων χωρών της Ευρωζώνης περιπλέκει τη νομισματική πολιτική της ΕΚΤ, η οποία έχει διαμνύσει την πρόθεσή της για σταδιακή απόσυρση των έκτακτων μέτρων ποσοτικών χαλάρωσης. Ποια θα είναι όμως η εναλλακτική λύση για όσες τράπεζες παραμένουν δέσμιες αυτής της στήριξης, αν αυτό γίνει το πρώτο τρίμηνο του 2011, όπως φέρεται να εξετάζει η Κεντρική Τράπεζα; Η αστάθεια που προκαλούν στην αγορά ομολόγων οι επερχόμενες ταρρυθμίσεις δημιουργεί ένα σοβαρό εμπόδιο στην απόσυρση των μέτρων ρευστότητας της ΕΚΤ.

Οι 32 κρίσιμες ώρες για τις παγκόσμιες αγορές

Από την απόφαση της Fed για να νέα μέτρα ποσοτικής χαλάρωσης την Τετάρτη 3 Νοεμβρίου μέχρι την έκτακτη συνεδρίαση της Τράπεζας Ιαπωνίας την Παρασκευή 5 Νοεμβρίου.



Αποκωδικοποιώντας την απόφαση της Fed

Φόβοι για πρόκληση κύματος προστατευτισμού στο εμπόριο, αλλά και νέας κρίσης στις αγορές δημιουργούνται από την πρόθεση της ομοσπονδιακής τράπεζας των ΗΠΑ να στηρίξει με κάθε μέσο την οικονομική ανάκαμψη της χώρας. Το νέο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης που ανακοίνωσε αυτήν την εβδομάδα η Fed, με την αγορά κρατικών ομολόγων 600 δισ. δολαρίων, είναι μια «ηρωική» προσπάθεια για τη στήριξη της οικονομίας όταν τόσο ο Λευκός Οίκος όσο και οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις σπκάνουν τα χέρια ψηλά, αρνούμενες να εφαρμόσουν πρόσθετα μέτρα υπό το βάρος του αυξανόμενου χρέους.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η Τράπεζα της Αγγλίας δεν ακολουθούν το μονοπάτι που χάραξε η Fed, διατηρώντας αμετάβλητο το κόστος δανεισμού και τα μέτρα «ποσοτικής χα-

λάρωσης». Συμφωνήθηκαν, την ίδια ώρα, οι αντιδράσεις από αναδυόμενες αγορές. Υψηλοί αξιωματούχοι, από τη Βραζιλία μέχρι τη Βόρεια Κορέα και την Ταϊλάνδη, κατηγόρησαν τις ΗΠΑ εμφάνισαν στην αγορά κρατικών ομολόγων 600 δισ. δολαρίων, είναι μια «ηρωική» προσπάθεια για τη στήριξη της οικονομίας όταν τόσο ο Λευκός Οίκος όσο και οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις σπκάνουν τα χέρια ψηλά, αρνούμενες να εφαρμόσουν πρόσθετα μέτρα υπό το βάρος του αυξανόμενου χρέους.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η Τράπεζα της Αγγλίας δεν ακολουθούν το μονοπάτι που χάραξε η Fed, διατηρώντας αμετάβλητο το κόστος δανεισμού και τα μέτρα «ποσοτικής χα-

λάρωσης». Συμφωνήθηκαν, την ίδια ώρα, οι αντιδράσεις από αναδυόμενες αγορές. Υψηλοί αξιωματούχοι, από τη Βραζιλία μέχρι τη Βόρεια Κορέα και την Ταϊλάνδη, κατηγόρησαν τις ΗΠΑ εμφάνισαν στην αγορά κρατικών ομολόγων 600 δισ. δολαρίων, είναι μια «ηρωική» προσπάθεια για τη στήριξη της οικονομίας όταν τόσο ο Λευκός Οίκος όσο και οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις σπκάνουν τα χέρια ψηλά, αρνούμενες να εφαρμόσουν πρόσθετα μέτρα υπό το βάρος του αυξανόμενου χρέους.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η Τράπεζα της Αγγλίας δεν ακολουθούν το μονοπάτι που χάραξε η Fed, διατηρώντας αμετάβλητο το κόστος δανεισμού και τα μέτρα «ποσοτικής χα-

Η ανακίνωση της Fed ότι «θα προσαρμόσουμε το πρόγραμμα όσο χρειάζεται για να προαγάγουμε την απασχόληση και τη σταθερότητα των τιμών» ήταν αρκετή για να πυροδοτήσει ράλη στα ασιατικά χρηματιστήρια, αλλά και σε εκείνο της Αυστραλίας, διογκώνοντας τους φόβους των κυβερνήσεων για νέες φούσκες από το παλιό ρεκόρ κύμα των εισροών κεφαλαίων. Χαρακτηριστικά ήταν η δήλωση του υπουργού εξωτερικού εμπορίου της Βραζιλίας, Β. Μπαράλ, μιας χώρας που ήδη έχει διπλασιάσει τον φόρο στις επενδύσεις των κρατικών της ομολόγων. Οι τακτικές της Fed «θα εξαθλιώσουν τους υπολοίπους που, στο τέλος, θα αναγκαστούν να προχωρήσουν σε αντίποινα». Εάν κάτι τέτοιο επιβεβαιωθεί θα ήταν μια επικίνδυνη τροπή στην παγκόσμια οικονομία.

ΖΩΡΖΕΤ ΖΟΛΑΤΑ

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΓΟΡΑ. ΑΝΑΛΥΣΗ από τη ΖΕΞΑ ΖΗΚΟΥ

Όταν οι ίδιοι οι κεντρικοί τραπεζίτες δείχνουν να φοβούνται...

Για όσους καυχόνται ότι νιώθουν πληγή και είναι προσεκτικοί, οι κεντρικοί τραπεζίτες των αναπτυσσόμενων χωρών αποτελούν κατά τα τελευταία χρόνια ένα φανταστικό παράδειγμα. Αντιδρώντας επιθετικά στον πανικό που προκάλεσε το χρηματοπιστωτικό κрах, η διεθνής οικονομική ύφεση και η απειλή του αποπληθωρισμού μείωσαν τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια σε μηδενικά επίπεδα και στη συνέχεια πολλοί από αυτούς βυθίστηκαν στο βασιλείο του ασύμμετρου με τα «ανωρθόδοξα» μέτρα, δηλαδή μέσω της αγοράς κρατικών ομολόγων και της επέκτασης τεράστιων δανειοδοτήσεων στις τράπεζες.

Αλλά το μήνυμα από τη Fed συνίσταται στο ότι η οικονομία των ΗΠΑ χρειάζεται περισσότερο και καλύτερη βοήθεια από όση λαμβάνει και, δυστυχώς, ακόμη περισσότερη από όση είναι πιθανόν να δεχθεί τον επόμενο αντίστοιχο πολιτικά, περιβάλλον. Η απόφαση της Κεντρικής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed) που δημοσιοποιήθηκε την Τετάρτη, αποκάλυψε ότι όλα τα εργαλεία της χαλαρής νομισματικής πολιτικής, καθώς και τα δημοσιονο-

μικά κίνητρα δεν έχουν ακόμη αποδώσει πλήρως. Γι' αυτό τα ωσβία στήριξης της οικονομίας είναι απαραίτητα μέχρι να βελτιωθούν οι συνθήκες στην αγορά εργασίας.

Ο πρόεδρος της Fed Μπεν Μπερνάνκι έχει κρατήσει τα επιτόκια στα μηδενικά επίπεδα του 0 - 0,25% ήδη από τον Δεκέμβριο του 2008. Επειδή, όμως, η χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής μέσω των μηδενικών επιτοκίων είχε εξαντληθεί, η Fed εξαναγκάστηκε να εφαρμόσει την πολιτική της αποκαλούμενης quantitative easing. Δηλαδή, χαλάρωση νομισματικής πολιτικής όχι μέσω των κόστους των χρημάτων, αλλά μέσω της ποσότητάς του με την εκτύπωση νέου χρήματος (ποσοτική χαλάρωση). Και για να αποτρέψει την οικονομική καταστροφή αγόρασε αφειδώς ομόλογα του αμερικανικού Δημοσίου αξίας 1,7 τρις. δολαρίων! Αυτός ήταν ο πρώτος γύρος, που ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2009 και έληξε την άνοιξη του 2010. Την περασμένη Τετάρτη ο Μπεν Μπερνάνκι εξήγγειλε την έναρξη του δεύτερου γύρου, που προβλέπει την αγορά ομολόγων του αμερικανικού Δη-

μοσίου αξίας 600 δισ. δολαρίων σταδιακά μέχρι τον Ιούνιο του 2011.

Μόνο ένας τρελός θα απέρριπτε την ύπαρξη πληθωριστικών κινδύνων σε εποχή που η Fed, η Κεντρική Τράπεζα της Ιαπωνίας και η Τράπεζα της Αγγλίας διατηρούν τα επιτόκια στην ουσία μηδενικά και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ακολουθεί από κοντά. Ωστόσο, η παγκόσμια οικονομία ακολουθεί τα ιαπωνικά πρότυπα περισσότερο από όσο συνεκτιμοποιούν όσοι τοποθετούν τον πληθωρισμό στο επικεντρωμένο. Σε έναν κόσμο γεμάτο με παγίδες ρευστότητας, οι πιέσεις επί των τιμών δεν συνοστούν συνήδη απειλή.

Ενώ μια μοντέρνα νομισματική πολιτική που θα ενσωματώνει ριζοσπαστικές ιδέες είναι αναγκαία και για την Ζώνη του Ευρώ, Αλλά η πολιτική της ΕΚΤ είναι αρτισοκληρωτική και οπισθοδρομική. Με την ενίσχυση του ευρώ και την εξασθένιση της ζήτησης, οι πιθανότητες μιας κείσωνας τύπου «παγίδας ρευστότητας», που καθιστά αναποτελεσματική τη νομισματική πολιτική, είναι ιδιαίτερα αυξημένες.

Οι κυβερνήσεις έχουν ρίξει το βάρος στη νομισματική πολιτική για να σωθούν οι οικονομίες και οι λαοί από τη σύγχρονη μάστιγα της ανεργίας. Όμως, οι ίδιοι οι κεντρικοί τραπεζίτες δείχνουν να φοβούνται.

Και τι πρόκειται να συμβεί στη συνέχεια; Αυτό είναι το ερώτημα που απασχολεί όλους. Δηλαδή, η οικονομική ζωή θα επιστρέψει στον κανονικό ρυθμό όπως και στο παρελθόν; Ωστόσο, τα πράγματα δεν μπορεί να επιστρέψουν στο παρελθόν, ακριβώς όπως ήταν πριν εκδηλωθεί η οικονομική κρίση. Περιουσίες έχουν χαθεί και οι πολίτες βυθίζονται στην απόγνωση της ανεργίας όλο και πιο βαθιά.

Η ευημερία των τελευταίων ετών όπως είχε διαμορφωθεί, με τα τρομακτικά κέρδη και με την έστω μέτρια αύξηση των μισθών, ήταν απόρροια της τεράστιας «φούσκας» της αγοράς ακινήτων στις ΗΠΑ και σε αρκετές χώρες της Ευρώπης, που πυροδότησε την τεράστια «φούσκα» του χρηματοοικονομικού και του τραπεζικού συστήματος.

Η άποψη ότι η επιβίωση της αμερικανικής οικονομίας θα κριθεί από

την περαιτέρω εξασθένιση της Fed για τη διοίκηση εκατοντάδων δισ. δολαρίων στις αγορές άσκησε η Κίνα. Ο Κιου Τσιανγκ, υφυπουργός Εξωτερικών της Κίνας, έπεσε η πρόταση των ΗΠΑ για όριο 4% σε ελλείμματα ή πλεονάσματα τρεχουσών συναλλαγών ως προς το ΑΕΠ παραπέμπει «στις ημέρες του κεντρικού σχεδιασμού των οικονομικών». Ο οικονομολόγος Ν. Ρουμπνίνο υπογράμμισε τον κίνδυνο νέας φούσκας στις αγορές. Ο Μοχάμεντ ελ Ερίαν, επικεφαλής της PIMCO, εκτιμά πως η πολιτική της Fed θα «υπρίσει μπορούμε να αντισταθμίσουμε τις περικοπές των δαπανών που θα είναι οδυνηρές για την ανάπτυξη». Τα ρήματα στις οικονομίες και οι λαοί θα υποστούν τις παρενέργειες της «μετα-αρεκτάς χρόνιας.